

ΧΑΙΡΕ Ω ΧΑΙΡΕ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ο ΠΑΠΑΣ ΜΑΝΩΛΗΣ
ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
(1785-1822)

Η ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΝΤΑΜΩΣΗ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΣΤΟΝ
ΠΑΠΑ ΜΑΝΩΛΗ
ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟ

ΣΤΗΝ
ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ
ΣΤΟΥΣ
ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ
ΤΟΥ 1821

ΝΕΦΣ ΑΜΑΡΙ
ΡΕΘΥΜΝΟΥ

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΠΑ ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟ
ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022

Ωρα	
10.00	<u>Φρουρίο Ρεθύμνου, Προσκύνημα στον Τόπο της Θυσίας</u> <ul style="list-style-type: none">• Υποδοχή - Αντάμωμα• Ξενάγηση - Ιστορικό• Κατάθεση στεφάνου
11.30	<u>Μονή Αρκαδίου</u> <ul style="list-style-type: none">• Ξενάγηση - Ιστορικό• Τρισάγιο για τον ΠΑΠΑ ΜΑΝΩΛΗ και τους ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ του 1821• Μπουφές Πρωινού
13.00	<u>Νέφος Αμάρι - Αυλή Παλιού Σχολείου</u> <ul style="list-style-type: none">• Καλωσόρισμα

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΑΣ

Η εκδήλωσή μας έχει τις ρίζες της στην Επανάσταση του 1821. Στη μάχη για την εκπόρθηση του φρουρίου του Ρεθύμνου, που έγινε στις 14 Απριλίου του 1822, ανάμεσα σε άλλους σκοτώθηκε ο Παπά Μανώλης Καλομενόπουλος. Ο θάνατός του διασκόρπισε τα παιδιά του σε τόπους μακρινούς. Στη Λάστρο, στις Λιθίνες και στου Μυσιργιού της Σπείρας, στο νησί της Σύρου, στην Ανατολία, ίσως και αλλού.

Η τραγική αυτή ιστορία με διάφορες παραλλαγές, όπως είναι φυσικό, έχει φτάσει από στόμα σε στόμα και από γενιά σε γενιά, μέχρι τους σημερινούς απογόνους του Παπά Μανώλη και των άλλων Καλομενόπουλων, καθώς και σε άλλα οικεία πρόσωπα της οικογένειας και σε φιλόστορες Κρητικούς. Στα ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα της εποχής αναφέρεται η Τοπική και η Ελληνική ιστορία.

Οι σχέσεις ανάμεσα στους απογόνους των Καλομενόπουλων του Ρεθύμνου, όπου κι αν βρίσκονταν, όσο δύσκολες κι αν ήταν οι συνθήκες, δε σταμάτησαν ποτέ και ήταν πάντα γεμάτες συγκίνηση, αγάπη και ζωηρές ιστορικές μνήμες.

Σήμερα, 200 χρόνια μετά την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, με αφορμή την Επέτειο και τη μεγάλη και τόσο διδακτική Μάχη για την εκπόρθηση του φρουρίου του Ρεθύμνου και τη θυσία του Παπά Μανώλη Καλομενόπουλου, του Γάλλου φιλέλληνα λοχαγού Βαλέστρα και τόσων άλλων αγνών αγωνιστών, συγκεντρωθήκαμε στον ιστορικό αυτό τόπο:

- Για να τιμήσουμε τον Παπά Μανώλη Καλομενόπουλο, τον λοχαγό Βαλέστρα, την Επανάσταση του 1821 και όλους τους αγωνιστές της Ελευθερίας των Ελλήνων.
- Για να τιμήσουμε κοινωνικές οργανώσεις και πρόσωπα, που συνεχίζουν στην εποχή μας τον Αγώνα για τις αξίες και τα ιδανικά της Επανάστασης του 1821, την πνευματική Αναγέννηση και την παράδοση του Φιλελληνισμού που πήγασαν από την Επανάσταση.
- Για να διατυπώσουμε τη γνώμη μας για το χρέος που μας επιβάλλει η Επανάσταση του 1821.
- Τέλος στο πλαίσιο αυτό να έχουμε την ευκαιρία μιας Μεγάλης Αντάμωσης και της εκπλήρωσης ενός μεγάλου ονείρου. Να γνωρίσουμε από κοντά τον ιστορικό και φιλόξενο αυτό

τόπο, το Αμάρι και το Ρέθυμνο που δέχθηκε τους προγόνους μας πριν από αιώνες, όπου ρίζωσαν, έζησαν, έδρασαν, αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την Ελευθερία, για έναν καλύτερο κόσμο και από όπου απλώθηκαν σε πολλά μέρη της Κρήτης, της Ελλάδας, του Κόσμου, φέρνοντας μαζί τους τις αρχές της παράδοσής τους και υπηρετώντας τις αξίες και τα οράματα του τόπου.

- Χαιρετισμοί
- «Κρήτη», Ποίημα του Κωστή Φραγκούλη-Ανταίου
Απαγγέλλει η Σοφία Ι. Φραγκούλη

Άγρια πού' ναι τα Σφακιά, ήμερη πού' ναι η Στεία!
Όμορφη κι ακατάδεκτη απού' ναι όλη η Κρήτη!
Με τα καλά το Ρέθεμνος, τα τζεβαίργια η Χώρα,
με τσ' αρχοντιές τως τα Χανιά, τα ζόμπλια το Λασίθι,
γιαλό κι αόρι καρπερή, καλόγαλη, αντρογέννα.
Από ψηλά να τη θωρείς, να τηνε ποθαμάζεις
και κάτω να την πορπατείς, να μην την ποχορταίνεις!
Καράβι γοργοτάξιδο στη μέση του πελάγου,
με τσι καιρούς να πολεμά, με τ' αφρισμένο κύμα,
με τσι ρουφήτρες του γιαλού, με τα στοιχειά τ' ανέμου.
Και μια ψηλά να σκώνεται, μια στα βαθιά να ππαίνει,
παντοτινά τζη απήφιστα τη θάλασσα να σκίζει,
ορθόπλωρη, απροσκύνητη, περήφανη, αντρειωμένη!
Και να δοξάζεις τον Θεό - το μόνο που λογιάζει,
που ναύτη σε κατάσταινε σ' έτοιιο γερό καράβι!

- Ομιλία με θέμα: «1821+1: Η πρώτη μεγάλη μάχη στο Ρέθυμνο.
Το σχέδιο Βαλέστρα για την εκπόρθηση της Φορτέτσας»
Από τον Πρόεδρο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Ρεθύμνου κ. Μιχάλη Τρούλη

Διακόσια χρόνια από την Επανάσταση του 1821, κι ακόμα γνωρίζουμε ελάχιστα για τη συμμετοχή της Κρήτης σ' εκείνον τον μεγαλειώδη ξεσηκωμό. Γιατί στο παρελθόν αποσιωπήθηκε συστηματικά η Επανάσταση στην Κρήτη, και δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι το νησί μας δεν κινήθηκε καθόλου ή είχε μια ασήμαντη και περιθωριακή συμμετοχή. Αυτή είναι η αφορμή που πολλοί αγνοούν τις μάχες, τις θυσίες και τον φόρο αίματος που πλήρωσε η Κρήτη από την πρώτη εξέγερση μέχρι τη λήξη της Επανάστασης... και στη συνέχεια μέχρι την τελική απελευθέρωσή της, το 1898, τα πρώτα δικά της «Ελευθέρια», κι ύστερα την Ένωσή της με την Ελλάδα, το 1913. Ο ξεσηκωμός των Κρητικών στην Επανάσταση του 1821 ήταν άμεσος, πάνδημος, πεισματικός και αποφασιστικός και η σχέση του με την ηπειρωτική Ελλάδα αμφίδρομη. Αυτός ο Αγώνας, ως ισότιμος και ισάξιος, θα απομυθοποιηθεί, σε όλες τις διαστάσεις του, και θα πάρει τη θέση που του αξίζει και του πρέπει στη σύγχρονη ιστοριογραφία, μόνον όταν εκδοθεί όλο το corpus των εγγράφων της περιόδου 1821-1830, που, ευτυχώς, σώθηκαν, ύστερα από την περίεργη περιπέτειά τους, και φυλάσσονται στο Ιστορικό Αρχείο Κρήτης.

Από τα πρώτα γεγονότα στο Ρέθυμνο το 1822 ήταν η αιφνιδιαστική κατάληψη (16-1-1822) και ανακατάληψη (25-1-1822) της Μονής Αρκαδίου, μιας σπουδαίας στρατηγικής

θέσης για όποιους την κατείχαν, γιατί δέσποζε των δρόμων που οδηγούσαν από την επαρχία Ρεθύμνου στις επαρχίες Αμαρίου – Μεσσαράς και Μυλοποτάμου - Μαλεβιζίου. Στα γεγονότα αυτά εξουδετερώθηκαν οι δύο αδιάτακτοι γενίτσαροι του Ρεθύμνου Γετίμ-Αλής και Γλυμίδ-Αλής και διακρίθηκαν οι οπλαρχηγοί: Γ. Δεληγιαννάκης, Α. Μελιδώνης, Α. Μαυροθαλασσίτης, Πωλογεωργάκης και Π. Μανουσέλης. Στη δεύτερη νίκη των Κρητικών στα *Ακόνια*, στις υπώρειες του Βρύσινα, κοντά στο Ρουσοσοπίτι, διακρίθηκαν οι Οπλαρχηγοί : Τσουδερός, Βουρδουμπάς, Μελιδώνης, Δεληγιαννάκης και Ανδρέας Μανουσέλης. Οι νίκες των Κρητικών εκείνη την περίοδο δεν αξιοποιήθηκαν για την πρόοδο του Αγώνα, αντίθετα προκάλεσαν αντιζηλίες μεταξύ των Οπλαρχηγών... Παρ' όλα αυτά, οι Κρητικοί συνέχιζαν τον Αγώνα...

Προς το τέλος Μαρτίου 1822, η Επανάσταση στην Κρήτη φάνηκε να παίρνει νέα τροπή. Αφορμή ήταν η άφιξη του Γάλλου Φιλέλληνα Ιωσήφ Βαλέστρα στο Λουτρό Χανίων. Ο Ιωσήφ Βαλέστρας (1790-1822) καταγόταν από οικογένεια εμπόρων της Μασσαλίας, που είχε μετοικήσει στα Χανιά, κατά τη συνήθεια εκείνης της περιόδου. Ο πατέρας του Jean-Francois είχε παντρευτεί την Κατερίνα Βενολοπούλου, μια επιλογή, που επίσης συνηθιζόταν. Οι δύο γονείς έδωσαν όλες τις δυνατές ευκαιρίες στον γιο τους. Έμαθε πολύ καλά τα ελληνικά και εξελληνίστηκε πλήρως. Ταυτόχρονα εξοικειώθηκε με τα ελληνικά ήθη. Φοίτησε σε στρατιωτικές σχολές της Γαλλίας και άρχισε την καριέρα του με την ένταξή του στη στρατιά του Μεγάλου Ναπολέοντα, από το 1808, έως το 1814. Κι όταν ξέσπασε η Επανάσταση στην Ελλάδα συνόδευσε τον Δημ. Υψηλάντη στη Πελοπόννησο, ως εκπαιδευτής και διοικητής του πρώτου τακτικού στρατού. Εκεί εκτιμήθηκαν οι ξεχωριστές αρετές του και προσκλήθηκε από Κρήτες, φίλους του πατέρα του και δικούς του, να έλθει στο νησί και να πολεμήσει. Δεν χρειάστηκε να το σκεφτεί πολύ! Σύντομα έφτασε στην Κρήτη. Συναντήθηκε με τον Γενικό Έπαρχο του νησιού Μιχαήλ Κομνηνό Αφεντούλιεφ, στο χωριό Άγιος Γεώργιος Κυδωνίας. Έπειτα πήγε στο Ρέθυμνο και παρακολούθησε επίθεση Κρητικών εναντίον των Τούρκων, κατά την οποία 700 Κρητικοί νίκησαν και καταδίωξαν μέχρι τις πύλες του φρουρίου πενταπλάσιους Τούρκους! Ήταν τέλη Μαρτίου, όταν ο Βαλέστρας διαπίστωσε τις στρατιωτικές αρετές των Κρητικών και τις συνθήκες που επικρατούσαν στο νησί, και θέλησε να μεταβάλει την τακτική του έως τότε πολέμου, επειδή πίστευε ότι με τον τρόπο που διεξάγονταν οι επιχειρήσεις ήταν δύσκολο να καταβληθούν οι οργανωμένες τουρκικές δυνάμεις. Κατά τον Κ. Κριτοβουλίδη ο Βαλέστρας πίστευε ότι «χωρίς φρούριο, στο οποίο θα μπορούσαν να ασφαλισουν ό,τι θεωρείτο αναγκαίο για τον πόλεμο, δεν θα πετύχαινε η Επανάσταση, ούτε θα ήταν εύκολο να συντονίζονται οι πολεμικές επιχειρήσεις και ούτε θα ήταν δυνατή η κάλυψη αναγκών σε πολεμοφόδια».

Με τις σκέψεις αυτές, και τη (σωστή) εκτίμηση της κατάστασης που επικρατούσε εκείνη τη στιγμή στο Ρέθυμνο, ο Βαλέστρας, αποφάσισε να προσβάλει τους Τούρκους και να κυριεύσει το Κάστρο. Στην πρόσκλησή του έτρεξαν πρόθυμα οι Οπλαρχηγοί: Πωλογεωργάκης, Μαυροθαλασσίτης, Πρωτοπαπαδάκης, Μανουσέλης κ.ά. και κατέλαβαν τη θέση *Πέταλο*, στην περιοχή Βρύσινα και τις θέσεις γύρω από το χωριό Κάστελος. Συγχρόνως οι Οπλαρχηγοί: Δεληγιαννάκης, Χάλης και Κωνσταντουδάκης, επικεφαλής των Ρεθυμνιωτών, Αποκορονιωτών και Κυδωνιωτών, τοποθετήθηκαν στα χωριά Απάνω και Κάτω Βαρσαμόνερο. Μαζί τους στρατοπέδευσε και ο Βαλέστρας, ο οποίος, έχοντας καταρτίσει σε όλες τις λεπτομέρειες το σχέδιό του, κατέβηκε από τον Άγιο Κωνσταντίνο, με αισιοδοξία για το αποτέλεσμα, ύστερα από συγκέντρωση τριών χιλιάδων ανδρών, δοκιμασμένων σε προηγούμενες συγκρούσεις. Κατά το σχέδιο αυτό, ο Πρωτοπαπαδάκης, που κατείχε το κέντρο, θα προσκαλούσε σε μάχη τους Τούρκους, και οπισθοχωρώντας θα τους παρέσυρε μακριά από το φρούριο. Τότε ακριβώς θα άρχιζαν την επίθεση ο Πωλογεωργάκης και ο Τσουδερός με τους άνδρες τους, και συγχρόνως ο Βαλέστρας, εκμεταλλευόμενος τη σύγχυση των Τούρκων θα ορμούσε εναντίον του αποδυναμωμένου φρουρίου και θα επιχειρούσε την κατάληψή του με γενική έφοδο, στις 24 Απριλίου 1822.

Δυστυχώς, το σχέδιο Βαλέστρα ανατράπηκε, γιατί τυχαία συμπλοκή στον Κάστελο, την παραμονή της μάχης, προκάλεσε γενική επίθεση των Τούρκων, την επομένη, που πρώτη φορά έβλεπαν τόσο μεγάλη δύναμη να απειλεί τις θέσεις τους. Στην αρχή της επίθεσής τους, οι εχθροί κτύπησαν πρώτα τα σώματα του Τσουδερού και του Πωλογεωργάκη, οι οποίοι αντιμετώπισαν με ηρωισμό την πίεση των εχθρών, περιμένοντας τη βοήθεια των ομάδων που βρίσκονταν στον Κάστελο, οι οποίες ωστόσο παρέμειναν αδρανείς! Ο Βαλέστρας όμως, που δεν είχε ακόμα αντιληφθεί ότι οι Τούρκοι είχαν αρχίσει πρώτοι την επίθεση και αντίθετα πίστευε, με βεβαιότητα, ότι το σχέδιό του εφαρμοζόταν σε όλη την έκταση, όρμησε προς το κάστρο και βρέθηκε ξαφνικά απέναντι σε ισχυρές τουρκικές δυνάμεις. Αναγκάστηκε τότε, καθώς οι Πωλογεωργάκης και Τσουδερός βρίσκονταν μακριά του και ο Πρωτοπαπαδάκης «έμεινε απαθής περί τον Κάστελο», να υποχωρήσει. Η υποχώρηση αυτή σε λίγο μετατράπηκε σε άτακτη φυγή. Ο Βαλέστρας εξαντλημένος από την προσπάθεια και την απογοήτευση, επιχείρησε να κρυφτεί σ' ένα θάμνο, έγινε όμως αντιληπτός από τους Τούρκους, που τον συνέλαβαν, τον αποκεφάλισαν και του έκοψαν το δεξί χέρι. Ο Κριτοβουλίδης, στον οποίο οφείλεται η περιγραφή της μάχης, θεωρεί υπεύθυνο για την ήττα των Κρητικών τον Αφεντούλιεφ, που είχε λόγους να φοβάται ότι ο Βαλέστρας θα μπορούσε να τον επισκιάσει και «να αναλάβει την πολιτική θέση του», αλλά και τον Πρωτοπαπαδάκη που «χωρίς να ρίξει τουφεκιά κατά των εχθρών, ούτε αυτός, ούτε κανείς των στρατιωτών του, αναχώρησαν άπαντες από τις θέσεις τους, ανάληπτοι!». Κάποιοι, συνετότεροι, «αφήνουν τον χρόνο ν' αποκαλύψει την αλήθεια!». Το βέβαιο είναι ότι ο Αγώνας στην Κρήτη έχασε πολύ από την απώλεια του Βαλέστρα. Λένε πως, αν ο Βαλέστρας ζούσε, η Κρητική Επανάσταση θα είχε άλλη έκβαση. Η προσπάθεια άλωσης του Κάστρου του Ρεθύμνου ήταν η πιο φιλόδοξη επιχείρηση όλης της Κρητικής Επανάστασης.

Στην προσπάθεια εκπόρθησης του Ρεθύμνου έπεσε και ο παπά Εμμανουήλ Καλομενόπουλος (1785-1822), γόνος πολύκλαδης ιστορικής οικογένειας, με ρίζες στο Νευς - Αμάρι, που ήταν επικεφαλής ομάδας συγχωριανών του. Νεότερος πήγε στην Κωνσταντινούπολη και σπούδασε στη σχολή των Πατριαρχείων. Το 1817 επέστρεψε στην Κρήτη και έγινε ιερέας στο χωριό του Νευς - Αμάρι. Ταυτόχρονα μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και άρχισε να εργάζεται με όλη τη δύναμη της ψυχής του για την προετοιμασία του μεγάλου Αγώνα, μέχρι τη στιγμή που θυσιάστηκε γι' αυτόν, στις 14 Απριλίου 1822. Στην προσπάθεια εκπόρθησης Ρεθύμνου έλαβε μέρος και το σώμα της Μονής Πρέβελη!

Μετά τη διάλυση του στρατοπέδου του Ρεθύμνου, πολλοί Οπλαρχηγοί έστρεψαν την προσοχή τους προς τον Μυλοπόταμο (Αυλοπόταμος) και πέτυχαν να γίνουν κύριοι της περιοχής, πρώτη φορά, αφού ανάγκασαν τους Τούρκους να κλειστούν στο Ηράκλειο. Στο πλαίσιο αυτής της εκκαθάρισης, στα μέσα Απριλίου, οι Επαναστάτες απέκλεισαν και τον αγά της περιοχής του Μυλοποτάμου Αχμέτ Κερίμη με 347 άνδρες, που είχαν βγει από το Ηράκλειο για να προστατεύσουν τα κτήματα και τα εισοδήματά του στον οχυρό πύργο του, στο χωριό Επισκοπή.

Οι Τούρκοι του Ρεθύμνου οργισμένοι, γιατί, και μετά την επιτυχία τους στις 14 Απριλίου 1822, δεν μπορούσαν να εξέρχονται ελεύθερα από την πόλη, κι έβλεπαν να τους αποδεκατίζει η πανούκλα και να αραιώνει ο πληθυσμός τους, στις 19 Μαΐου 1822 όρμησαν στις φυλακές κι έσυραν βίαια έξω σιδηροδέσμιο τον επίσκοπο Γεράσιμο Περγικάρη, τον οποίο απαγχόνισαν, κι ύστερα προχώρησαν σε σφαγές των Χριστιανών που είχαν απομείνει στην πόλη, κατά την προσφιλή τους συνήθεια.

Η περίοδος αυτή σηματοδοτήθηκε και από άλλα γεγονότα, όπως η σφαγή των Τούρκων και ο θάνατος του Ιωάννη Δεληγιαννάκη στο Αρκάδι, η μάχη στα Περιβόλια και στον πύργο Μπριντζικουλέ, πολύ κοντά στο Ρεθύμνο, η συντριβή των Τούρκων στο Μοναστηράκι Αμαρίου, η σφαγή των Τούρκων στο Τζαμί Βαθειακού Αμαρίου, η διαμάχη Βουρδουμπά-

Μελιδόνη και τα οδυνηρά επακόλουθα, με όλες τις φωτεινές αλλά και τις σκοτεινές πλευρές τους, όπως άλλωστε είχε παντού ο αγώνας του 1821.

Μουσικό Αφιέρωμα

- Στέλιος Πετράκης - Δημήτρης Σιδέρης - Μιχάλης Κονταξάκης
Κρητική Μουσική και Τραγούδια ειδικά για την Εκδήλωση

Σε ψηλό βουνό, σε ριζιμιό χαράκι,
Κάθεται' έν' αϊτός, βρεμένος, χιονισμένος,
ο καημένος,
Και παρακαλεί τον ήλιο ν' ανατείλει
“Ήλιε, ανάτειλε, ήλιε, λάμψε και δώσε
Για να λιώσουνε τα χιόνια απού τα φτερά μου
Και τα κρούσταλλα απού τ' ακράνυχα μου”

Τραγούδι του Παπά Μανώλη Καλομενόπουλου (νεοριζίτικο)

Σύναξες κάνει μυστικές ένας Παπάς στ' Αμάρι
κι έρχεται, λέει, ο Σηκωμός, φτάνει η Μεγάλη Μέρα
η Κρήτη να λευτερωθεί κι η ρωμιουσύνη όλη
και τ' άρματα του ζώστηκε σαν ήρθε το σεφέρι
κι ήπιασε στην Ομπρός Μέρα, στη Κόψη του Πολέμου
κι άντρες κινήσα μιαν αυγή απού το Νεφς Αμάρι
να πολεμήσου την Τουρκιά στο κάστρο του Ρεθέμνου
κι ομπρός πηγαίνει ο παπάς με το σπαθί στη χέρα
και πολεμά σα Διγενής με το Βαλέστρα ομάδι
κι άλλοι αντρειωμένοι και τρανοί το κάστρο να πατήσου.
Μα ώρα κακή τούς ήλαχε, σε πιβουλιάν επέσα
κι οχτροί πολλοί τον ήβαλαν σημάδι το Παπά μας
κι όλα τα βόλια ξάμωναν απάνω στο κορμί του
κι επότιζε το αίμα του τση Κρήτης τ' άγιο χώμα
κι ως εξεψύχα μια φωνή στον ουρανό εκούστη:
-Βαστάτε, παλικάρια μου, αδέρφια πολεμάτε!
Να φέρομε τη Λευτεριά, να φέρομε τη Λευτεριά,
Στην Κρήτη, Στην Πατρίδα....

(Νίκος Πετράκης)

«Στω Μπαρμπαρέσω τις αυλές»

Ήλιε μου και φεγγάρι μου και κοσμογυρευτή μου,
σ' όλον τον κόσμο ανάτειλε, σ' όλη την οικουμένη
στω Μπαρμπαρέσω τις αυλές, ήλιε, μην ανατείλεις
κι αν ανατείλεις, ήλιε μου, να γοργοβασιλέψεις
γιατί 'χουν σκλάβους έμορφους, πολλά παραπονιάρους
και θα χαθουν οι ακτίνες σου.

MANTINIAΔΕΣ

Βουνά της Κρήτης σκύψετε και κάστρα γονατίστε
τους ήρωες της Λευτεριάς γύρω σας προσκυνήστε

Παππού Καλομενόπουλε...

Παππού θυσία έγινες, φλόγα της Λευτεριάς μας
λίγα λουλούδια φέρνομε στη γη Σου απ' την καρδιά μας

Πότε θα ρθούν καιροί καλοί, καιροί ειρηνεμένοι
του κόσμου όλου οι λαοί να ζούμε μονιασμένοι.

Ζάχος Τερζάκης - Μαρία Στεφανή - Νίκος Θεοδωράκης

- Μουσική και Τραγούδια (αποσπάσματα)
Από το Μουσικό Δράμα «Επιστροφή στο Αμάρι». Βασισμένο στο Ιστορικό
Διήγημα της Στέλλας Κασιμάτη «Γιάνναρης και Χαριτίνη»
Σενάριο - Μουσική: Ζάχος Τερζάκης
Στο πιάνο συνοδεύει η Ευγενία Ψαρουδάκη

ΧΑΡΙΤΙΝΗ: (Μαρία Στεφανή)

«- Κι αν πονώ, δεν θρηνώ, δεν θέλω να κλάψω,
πώς αλλιώς να το πω;
Μη και εδώ αναπλάθω των σκιών που με ράνανε
- κλάμα μου πρώτο- μοιρολόι και χνώτο!
Μοιρολόι και χνώτο; - να το τραύμα το πρώτο...!»

Όπου στραφώ, κι εκεί κι εδώ,
το ίδιο θωρώ: χαμένο το χωριό..!
Θα γυρίσω στ' Αμάρι το κουράγιο θα βρω.
Τις νύχτες με τ' άστρα, ξαγρυπνάω, με πόθο κρυφό,

Στο Αμάρι να φτάσω - στα δικά μου τα μέρη,
που ευωδιάζει τ' αγέρι - στα ψηλά μας βουνά.
και στο φως του να λάμψω - σε μιαν άκρια να κλάψω
το χαμένο καιρό,- αφού στ όνειρο ακόμα πετώ...!»

ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ: (Νίκος Θεοδωράκης)

«- Γεννήθηκα σε τούτα τα βουνά
μα στη σκληρή σκλαβιά λησμώνησα και τ' όνομά μου!
Μες στις νύχτες της σκληρής μοναξιάς μου
άκουγα εσένα, σαν να' σουν νεραΐδα.
Η φωνή σου γλυκά στα όνειρά μου
παρηγοριά μου κι ελπίδα κρυφή.

Μεγάλωσα σε τάγμα γενιτσάρων,
μού αλλάξανε την πίστη και το όνομα
μες στις τριακόσιες εξήντα πέντε μοναξιάς,
λησμονώντας τ' Αμάρι και τις ρίζες μου,

τον πατέρα, τη μάνα και τ' αδέρφια μου.»

ΧΑΡΙΤΙΝΗ: (Μαρία Στεφανή)

«-Αχ, να μπορούσα μήνυμα μ' ένα άγριο περιστέρι
Να στείλω στη πατρίδα μου, στ' αγαπημένα μέρη.
Να πω, πως θα' ρθω γρήγορα στ' άγια τα χώματά της
Ν' ακούσω κελαηδίσματα, να δω τα χρώματά της
Και ν' αναπνεύσω ελεύθερα τα τόσα αρώματά της..!»

Αχ, χελιδόνι νάμouνα ν' αρχίσω το ταξίδι
να φτάσω στο Αμάρι μου, της Κρήτης το στολίδι.
Στης Παναγιάς την Εκκλησιά, να πάω να προσκυνήσω
Να γονατίσω ευλαβικά και τον Θεό να υμνήσω,
Να μ' αξιώσει στο χωριό να 'ρθω να κατοικήσω..!»

ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ: (Νίκος Θεοδωράκης)

«-Μες στο χάσμα απ' τ' αύριο ως το χθες,
μ' όνειρα το δισάκι μου κρεμώ...
Ποθώ να μάθω πια τον πρώτο μου σκοπό.
Νά' ξερα αλήθεια, πού είν' ο Θεός μου,
και πού ανήκω, ποιος είν' ο εχθρός μου...
Ποιανού το κρίμα, που εγώ πληρώνω,
Ποια μοίρα φταίει, που εξοφλώ...!»

ΧΑΡΙΤΙΝΗ: (Μαρία Στεφανή)

«- Να το το χωριό..! Να το το Αμάρι, που τόσο τ' αγαπώ
Πόσα χρόνια ποθούσα για να 'ρθω.
Αμάρι μου γλυκό, είσαι η πατρίδα μου, χώμα μου ιερό!
Και σκιρτάω, χορεύω, τραγουδώ..!»

Τώρα θ' ανέβω γνώριμα σκαλιά - Ήρθα, Αμάρι μου γλυκό
Με περιμένει μια ζεστή αγκαλιά, μόλις θα μπω στο γονικό
Και σκιρτάω, χορεύω, τραγουδώ..!
Και τι χαρά θα κάμouνε οι εδικοί μου
Μετά από τόσα χρόνια χωρισμού και πόνου..!»

ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ: (Νίκος Θεοδωράκης)

«- Απ' τα βουνά της πατρίδας μου, μέχρι τους πάγους της ψυχής μου,
ένας λαός στις αλυσίδες και η στράτα μου σπαρμένα μ' αγκάθια..!
Οι σκοτωμένοι μου πρόγονοι στήνουν χορό στα καλντερίμια
και η νεράιδα που με συντρόφευε, η καλή νεράϊδα μέσ' στα όνειρά μου,
να μου λέει γλυκά:»

(ΧΑΡΙΤΙΝΗ) «- Όπου κι αν βρεθείς, να μην ξεχνάς τ' Αμάρι..!»

(ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ) «- Αμάρι μου, χωριό μου..! Ήρθα..!»

Και τ' άγια χώματά σου προσκυνώ..!

Αμάρι..! Γλυκιά μου πατρίδα..! Τώρα όλα για σένα θα τα δώσω..!

Και για τη λευτεριά σου, το αίμα μου, το σώμα μου

Και την ψυχή μου ακόμα..!»

ΧΑΡΙΤΙΝΗ: (Μαρία Στεφανή)

«- Δωσ' μου ένα κομμάτι γης, ένα τόσο δα κομματάκι γης,

ένα κομμάτι ουρανό γαλάζιο, - ένα κομμάτι καθαρό ουρανό,
Ένα σύννεφο μουντό, βαρύ, έτοιμο να σκάσει...
Μια χούφτα θάλασσα αλμυρή,
πιό αλμυρή κι από δάκρυ πόνου..!
Ένα κλωνάρι αρισμαρή, ένα κλαδάκι γιασεμί, ...γεράνι..., ένα περιστέρι...!
Ένα αποκλάδι σου ζητώ με λαχτάρα
κι αφήστε με να το φυτέψω στη γη μου, τη λεύτερη γης..!
Να γίνει δέντρο ο σπόρος, δέντρο λευτεριάς,
με πράσινα φύλλα, κλαδιά κυμώδη,
άσπρα παρθενικά ανθάκια,
μια ΕΛΙΑ....!»

ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ: «- Πού είναι ο κύρης μου..! Η μάνα και τ' αδέρφια μου..!»

ΓΕΡΟ-ΓΙΑΝΝΗΣ: (Ζάχος Τερζάκης)

« - Ίντα, Γιαννιό, παιδί μου, ίντα να σου πω
Που σκίζεται η καρδιά μου κι ο νους σαλεύει..!
Τον κύρη σου, τον Άγιο τον πατέρα μας
τον σκότωσαν οι Αγαρνηοί, στη μάχη την καταραμένη,
κάτω στη Φορτέτσα.

Σαν το λιοντάρι, λένε, πολεμούσε, σαν Άη Γιώργης έλαμπε στη μάχη.
Έβγαζε σπίθες, λένε, το σπαθί του. Κι έπεφτε πρώτος πάνω στη Τουρκιά.
Τον έβαλαν σημάδι οι οχτροί κι άναντρα πέσαν πάνω του σα λύκοι,
κι ήταν αφύλακτος ο τόπος...

Κι ως έπεφτε στη γης, ένα στεφάνι ολόχρυσο
το φωτοστέφανο του μάρτυρα,
τη κεφαλή ντου τύλιξε...
Κι ως ξεψυχούσε, μια φλόγα, λένε,
μια φλόγα βγήκε από τα μάτια του
Κι ανέβηκε και χάθηκε στον ουρανό...
Και τα στερνά του λόγια τα πήρε και τα σκόρπισε ο αγέρας
στον ουρανό, στσι χώρες, στα ψηλά βουνά...
«- Βαστάτε αδέρφια μου, βαστάτε.
Να λευτερώσουμε την Κρήτη, για το Χριστό μας
Να φέρομε τη Λευτεριά, τη Λευτεριά...»

Κι ανεστορούμαι μες στην εκκλησιά μας
συδυό, συντρείς οι χωριανοί τις νύχτες
του κύρη σου τα λόγια ν' αφουκρούνται
κι ωσάν το Αίμα του Χριστού να τα μεταλαβαίνουν

«- Έρχεται ο μεγάλος Σηκωμός,» να λέει.
«Φτάνει η Ανάσταση του Γένους..!
Όλοι μας μονιασμένοι, αδέρφια μου,
να λευτερώσουμε την Κρήτη, τον Χριστό,
το Γένος, την καρδιά μας...»

Βραβεύσεις

- Της Κοινωνικής Οργάνωσης ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ και των ιδρυτών του Ελληνικού Τμήματος Στέλιου Νέστορος, Γεράσιμου Νοταρά, Κώστα Αλαβάνου
Ειδικός εισηγητής Κωστής Βαρδάκης
Στέλεχος του Φοιτητικού Κινήματος 114, πρώην Πρόεδρος Ε.Φ.Ε.Ε

« Η Διεθνής Αμνηστία που ιδρύθηκε το 1961, είναι ένα ανεξάρτητο παγκόσμιο κίνημα, που αγωνίζεται για τα διεθνώς αναγνωρισμένα, ανθρώπινα δικαιώματα. Υπηρετώντας αυτό το όραμα, η Διεθνής Αμνηστία αναλαμβάνει έρευνα και δράση, επικεντρωμένες στην πρόληψη και τον τερματισμό των κατάφωρων καταπατήσεων των δικαιωμάτων στη σωματική και ψυχική ακεραιότητα, στην ελευθερία της συνείδησης και της έκφρασης και στην ελευθερία από διακρίσεις. 1961

Στη Διεθνή Αμνηστία έχει απονεμηθεί (το 1977) για το έργο της το Νόμπελ Ειρήνης και έχει βραβευθεί από πολλούς κοινωνικούς και άλλους φορείς σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο το πρόβλημα της παραβίασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι εκτεταμένο και οξύ σε όλο τον πλανήτη και η ανάγκη στήριξης του αγώνα για την προστασία τους μεγάλη. Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένου ότι ο Αγώνας για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι στην εποχή μας, συνέχεια του αγώνα του 1821 για την Ελευθερία και τα άλλα Ανθρώπινα Δικαιώματα προτείνουμε τη βράβευση της Διεθνούς Αμνηστίας και των ιδρυτών του Ελληνικού τμήματός της και την προαιρετική οικονομική της ενίσχυση από του συμμετέχοντες στην εκδήλωσή μας.

ΟΙ ΙΔΡΥΤΕΣ

Το 1974, μετά την πτώση του δικτατορικού καθεστώτος στην Ελλάδα, το Διοικητικό Συμβούλιο της Διεθνούς Αμνηστίας προσκάλεσε στο Λονδίνο τους γνωστούς αγωνιστές Στέλιο Νέστορα, Γεράσιμο Νοταρά και Κώστα Αλαβάνο και τους ενημέρωσε για τις διαδικασίες ίδρυσης τμημάτων της Διεθνούς Αμνηστίας.

Οι τρεις αγωνιστές, αμέσως μετά προχώρησαν στις απαιτούμενες ενέργειες και την Ιδρυτική Γενική Συνέλευση με πολλά μέλη που ίδρυσε το Ελληνικό Τμήμα με πρώτη πρόεδρο την αείμνηστη αγωνίστρια Αμαλία Φλέμινγκ.

Στηρίζοντας την ανεξάρτητη και αμερόληπτη δράση μας, δίνεις φωνή σε όσους τη στερούνται.

Μπορείτε να βοηθήσετε διαδουκτικά με δωρεά στο

<https://www.amnesty.gr/support-us/form>

Πάγια Τραπεζική/Πιστωτική Εντολή:

Μπορείτε να στηρίξετε τη δράση μας και να πραγματοποιήσετε Πάγια Εντολή μέσω του τραπεζικού σας λογαριασμού ή της κάρτας σας, καλώντας στο 2103600628 εσωτ.61.

Με αυτόν τον τρόπο μας βοηθάτε να κάνουμε μία καλύτερη πρόβλεψη των εσόδων μας και συνεπώς να προγραμματίζουμε καλύτερα τη δράση μας.

ΕΦΑΠΑΞ - ΔΩΡΕΑ

Κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό
Μπορείτε να ενισχύσετε οικονομικά τη Διεθνή Αμνηστία με κατάθεση στους παρακάτω
λογαριασμούς:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ:

IBAN: GR2601101510000015148030784

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

IBAN: GR3601720290005029017683035

Παρακαλούμε να μας ενημερώσεις κατόπιν για την κατάθεση και τα στοιχεία επικοινωνίας
σου προκειμένου να σου σταλεί η σχετική απόδειξη
(τηλεφωνικά: 210-3600628, μέσω e-mail: join@amnesty.org.gr
ή μέσω φαξ: 210-3638016).

- Της Κοινωνικής Οργάνωσης **ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**
Ειδικός εισηγητής Νάσος Ζαγκότης
Δρ. Χειρουργός Οδοντίατρος

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα είναι μία από τις μεγαλύτερες Ανθρωπιστικές Οργανώσεις στον Κόσμο.

Ο κατάλογος της παρουσίας των Γιατρών Χωρίς Σύνορα είναι μακρύς. Πόλεμος στον Λίβανο, γενοκτονία στη Ρουάντα, πόλεμος στη Βοσνία, φυσικές καταστροφές και ο αιμορραγικός πυρετός Έμπολα. Η οργάνωση είναι μία από τις σημαντικότερες στην ιατρική-ανθρωπιστική βοήθεια. Το 1999 τιμήθηκε μάλιστα για την προσφορά της με Νόμπελ Ειρήνης. Το 2022 βρήκε τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα στην πρώτη γραμμή των μεγαλύτερων κρίσεων. Στις βίαιες συγκρούσεις στο Τιγκράι της Αιθιοπίας όπου η οργάνωση πλήρωσε βαρύ τίμημα χάνοντας τρεις συναδέλφους. Στην Υεμένη και στο Αφγανιστάν, όπου εκτός από τις συγκρούσεις οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν και τον υποσιτισμό. Στην Κεντρική Μεσόγειο όπου δεκάδες άνθρωποι επιχειρούν ένα επικίνδυνο πέρασμα για μια νέα ζωή.

Σε περισσότερες από ογδόντα χώρες δεχθήκαμε περίπου δέκα εκατομμύρια επισκέψεις στα εξωτερικά ιατρεία μας, νοσηλεύσαμε περίπου 800.000 ασθενείς και συνεχίζουμε τις δράσεις μας για την COVID-19.

Με το έργο τους αυτό κατά την εκτέλεση του οποίου όπως αναφέρεται παραπάνω, γιατροί και νοσηλευτές κάποιες φορές χάνουν τη ζωή τους, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα συνεχίζουν, στις μέρες μας τον Αγώνα για τις αξίες και τα ιδανικά της Επανάστασης του 1821, δηλαδή για τα δικαιώματα στη Ζωή, την Ελευθερία και τα άλλα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Για το λόγο αυτό, προτείνουμε τη βράβευση και την προαιρετική οικονομική υποστήριξη της Οργάνωσης από τους συμμετέχοντες.

ΕΦΑΠΑΞ - ΔΩΡΕΑ

Ακόμα και ένα μικρό ποσό μπορεί να κάνει τη διαφορά στη ζωή των ανθρώπων που περιθάλπουμε. Γίνετε κι εσείς μέρος της αλυσίδας που σώζει ανθρώπινες ζωές. Μπορείτε να κάνετε τη δωρεά σας:

Μέσω πιστωτικής/χρεωστικής κάρτας στο site μας msf.gr/donate. Μέσω web banking ή μέσω τράπεζας στους παρακάτω λογαριασμούς, σημειώνοντας τον κωδικό δωρητή:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ:

IBAN GR 3601 1008 0000 0008 0480 84795

ALPHA BANK:

IBAN GR09 0140 1040 1040 0278 6014 420

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

IBAN GR96 0172 0110 0050 1101 3626 464

EUROBANK:

IBAN GR50 0260 2150 0004 1010 0065 050

- Του Έλληνα ποιητή της Κύπρου Κυριάκου Χαραλαμπίδη
Ειδικός εισηγητής Ερατοσθένης Καψωμένος
Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

«

Η πρώτη πηγή όπου μπορούμε να βρούμε ζωντανό και ενεργό το πνεύμα του Εικοσιένα είναι αναμφίβολα η λαϊκή προφορική παράδοση της ελληνικής υπαίθρου. Η δεύτερη είναι η ποίηση, το έργο των νεοελλήνων ποιητών, με πρώτο τον Διονύσιο Σολωμό, που επιχειρεί συνειδητά μια οργανική σύνθεση της λαϊκής με τη λόγια παράδοση. Η ώριμη ποίηση του Σολωμού αποτελεί την πρώτη συγκροτημένη έκφραση του νεοελληνικού πολιτισμικού προτύπου. Το πρότυπο αυτό όπως ο ερμηνεύει ποιητικά ο Σολωμός, δημιούργησε μια παράδοση μέσα στη νεοελληνική λογοτεχνία, που επηρέασε καθοριστικά τον προσανατολισμό της Παιδείας μας. Αυτή την παράδοση συνεχίζουν όλοι περίπου οι μεγάλοι Έλληνες ποιητές του 19ου και του 20ού αιώνα. Και ανάμεσά τους ο ποιητής που τιμούμε σήμερα, ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης, πρόσφυγας από την κατεχόμενη περιοχή της Αμμοχώστου, ένας από τους πιο σημαντικούς και επιφανείς ποιητές του Ελληνισμού την εποχή μας. Ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης, απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, εργάστηκε ως εκπαιδευτικός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και πρόσφερε τις υπηρεσίες του επί τρεις δεκαετίες στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, απ' όπου αφυπηρέτησε ως Διευθυντής Ραδιοφωνίας. Έχει εκδώσει από το 1961 μέχρι σήμερα 13 ποιητικές συλλογές και μία συγκεντρωτική έκδοση του ποιητικού του έργου, *Ποιήματα 1961-2017*. Εξέδωσε ακόμη δύο τόμους με δοκίμια, μελέτες, άρθρα και συνεντεύξεις, κ.ά. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Σουηδικά, Αλβανικά και Βουλγαρικά. Έχει βραβευθεί από την Ακαδημία Αθηνών, από την Ελληνική και την Κυπριακή Πολιτεία και από επιστημονικούς φορείς της Κύπρου, της Ελλάδας και του εξωτερικού. Είναι «Αντεπιπέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών». Εμείς σήμερα τον τιμούμε πρωτίστως ως πνευματική προσωπικότητα και ως φορέα του ιστορικού βιώματος και των αξιακών προτύπων του ελληνικού πολιτισμού. Γιατί σε μια εξαιρετικά κρίσιμη ιστορική συγκυρία, μελετά, αναπαράγει και διατηρεί ζώσα και ενεργή τη διαχρονική πνευματική κληρονομιά του Ελληνισμού ως εναλλακτική λύση απέναντι στο αδιέξοδο του φθίνοντος Δυτικού πολιτισμού.

«Ορκος Στ'Αρκάδι», Ποίημα του Γιώργου Καλομενόπουλου (απόσπασμα)
Απαγγέλλει η Μαρία Ν. Καλομενοπούλου

«

Στ' Αρκάδι έχουν σύναξη του "Νάδη οι αντρειωμένοι"
Της Κρήτης οι σταυραετοί κι οι καστροπολεμάρχοι,
γιατί έφτασε το μήνυμα, το χαρωπό μαντάτο
Πως έρχεται ο Μακάριος ο διαλεκτός της Κύπρου
Να προσκυνήση και να δη, να ακούση και να μάθη
Να πάρει γνώμη κι ορμηνιά κι απ τ' Αρκαδιού τη φλόγα
Και να γυρίση στο νησί, να αρχίσει τον Αγώνα.
Κι' όλο να φτάνουν διαλεκτοί κάθε χωριού της Κρήτης,

Καπεταναίοι κι αρχηγοί και του πολέμου άντρες.

Σαν αποφτάσαν όλοι τους και σαν καταλαγιάσαν
Ο Γούμενος ο Γαβριήλ ανάλαφρα πετιέται
Πάνω σε βράχο ριζιμιό, σε ένα ψηλό χαράκι
-Στο ένα χέρι του ο σταυρός και το τουφέκι στ άλλο-
Και με παλικαριού φωνή σε όλους δίνει διάτα:
Λιοντάρι Δημακόπουλε, άτρομε Κορωναίε,
Με τα σπαθιά σας κάμετε αψίδα να περάση
Ο Γιαμπουδάκης να μπη ομπρός, να μολογά τη στράτα.
Ζερβά Γούμενο - Τσουδερέ, δεξά Δασκαλογιάννη,
Πίσω ο γέρο Κόρακας κι ο καπετάν Καζάνης.

• Της οικογένειας Φιλελλήνων Picard - Sebert
Ειδικός εισηγητής Βαγγέλης Βανταράκης, Δρ. Φιλοσοφίας

CHARLES PICARD / Σαρλ Πικάρ

Γεννήθηκε το 1883 στο Παρίσι. Κατά την διάρκεια των σπουδών του (École Normale rue d'Ulm, lettres classiques) ανέπτυξε πάθος για την αρχαία Ελλάδα και την αρχαιολογία. Το 1908 έγινε μέλος και ύστερα στέλεχος της Γαλλικής Σχολής Αρχαιολογίας στην Αθήνα. Συμμετείχε στη μεγάλη ανασκαφή της Δήλου και το 1911 άνοιξε την ανασκαφή στη Θάσο. Αποκάλυψε πολλά αρχαία ευρήματα, ανάμεσα στα οποία και τον γιγάντιο Κούρο του 6ου αιώνα π.Χ.

Στον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο ο Σαρλ στέλνεται στον γαλλικό στρατό της Θεσσαλονίκης και συμμετέχει στην εκστρατεία των Δαρδανελίων. Το 1919 ορίζεται διευθυντής της Γαλλικής Σχολής Αρχαιολογίας στην Αθήνα, όπου μεγαλώνουν τα τρία παιδιά του. Γνωρίζει επίσης τον τότε Πρωθυπουργό Βενιζέλο με τον οποίο γίνεται φίλος.

Θα εξειδικευτεί στην Αρχαία Ελληνική Γλυπτική και θα γίνει ο πλέον αναγνωρισμένος ειδικός σε αυτόν τον τομέα. Το δίτομο βιβλίο που γράφει μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο για την αρχαία ελληνική γλυπτική ως τον Μέγα Αλέξανδρο αναγνωρίζεται ακόμη σήμερα στα πανεπιστήμια ως βιβλίο αναφοράς. Γυρίζει στη Γαλλία το 1925 όπου δίδαξε αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο της Λυών και από το 1930 στη Σορβόνη στο Παρίσι. Το 1938 εκλέγεται μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας.

Η κόρη του Υβών (Yvonne), καθηγήτρια φιλοσοφίας που είχε γεννηθεί στην Αθήνα, ήταν μέλος της Γαλλικής Αντίστασης. Συνελήφθη και φυλακίστηκε στο στρατόπεδο του Auschwitz όπου πέθανε.

OLIVIER PICARD / Ολιβιέ Πικάρ

Ο Ολιβιέ Πικάρ (Olivier Picard) είναι εγγονός του Σαρλ Πικάρ. Γεννήθηκε το 1940 στη Γαλλία. Ακολούθησε το δρόμο του παππού του, είναι πρώην καθηγητής αρχαιολογίας και νομισματολογίας στη Σορβόνη και Διευθυντής της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Αθήνα. Είναι σήμερα μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας και μέλος της Λεγεώνας της Τιμής της Γαλλικής Δημοκρατίας.

Παθιασμένος με την αρχαία Ελλάδα, έκανε λαμπρότατες σπουδές στο Παρίσι (Ecole Normale Supérieure d'Ulm) όπου ασχολήθηκε με τη Νομισματολογία, ως πηγή μελέτης της ιστορίας μιας πόλης ή κοινωνίας. Το 1966 γίνεται μέλος της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής

Αθηνών και 50 χρόνια μετά από τον παππού του, ασχολείται με ανασκαφές στη Θάσο. Την περίοδο αυτή ανασκάπτει επίσης στη Λατώ και στη Δρήρο στην Κρήτη, μετά από τις πρώτες ανασκαφές του Έβανς και Γερμανών αρχαιολόγων το 1920, και στα Μάλια. Παράλληλα ο Ολιβιέ μελετά επίσης τα νομίσματα της Χαλκίδας στην Εύβοια για το διδακτορικό του. Κατά την περίοδο αυτή, ο Ολιβιέ και η σύζυγός του Πωλ αποκτούν δύο κόρες, την Αγνή (Agnès) και την Λούση (Luce), οι οποίες μεγαλώνουν στην Ελλάδα.

Το 1971 ο Ολιβιέ εκλέγεται καθηγητής Ιστορίας και Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Ναντέρ (Nanterre) και το 1981 διευθυντής της Γαλλικής Σχολής Αρχαιολογίας στην Αθήνα. Η οικογένεια θα μείνει δώδεκα χρόνια στην Αθήνα και τα τρία παιδιά της σπουδάζουν σε ελληνο-γαλλικό σχολείο και μαθαίνουν ελληνικά. Τα χρόνια εκείνα ο Ολιβιέ ασχολείται με τις ανασκαφές της Σχολής στους Δελφούς, στη Δήλο, στα Μάλια, στο Άργος... Στη Θάσο όμως ο Ολιβιέ δουλεύει ιδιαίτερα στο Μουσείο όπου έχει ταξινομήσει πάνω από 9000 αρχαία νομίσματα. Τα παιδιά του θυμούνται ακόμη σήμερα τα καλοκαιρινά οικογενειακά ταξίδια με αυτοκίνητο από τη Γαλλία ή από την Αθήνα και τις υπέροχες ανθρώπινες συναντήσεις και φιλίας στην επαρχιακή Ελλάδα. Σήμερα ο Ολιβιέ συνεχίζει να δίνει διαλέξεις για την ιστορία της Ελλάδος στη Γαλλική Ακαδημία ή σε συνέδρια στη Γαλλία και στην Ελλάδα.

LUCE PICARD-SÉBERT / Λούση Πικάρ-Σεμπέρ

Η Λούση (Luce), το δεύτερο παιδί του Ολιβιέ και της Πωλ, γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ελληνο-Γαλλικό Λύκειο Αθηνών, Οικονομία στο πανεπιστήμιο στο Παρίσι και στο Λονδίνο. Το 1992 επιστρέφει στην Αθήνα όπου γνωρίζει τον Φρανκ Σεμπέρ. Το 1994 γεννιέται ο πρώτος τους γιος στην Αθήνα και μετά από λίγο μετακινείται όλη η οικογένεια στις Βρυξέλλες όπου ζουν σήμερα. Η οικογένεια θα αποκτήσει άλλα τρία αγόρια. Θα δώσουν στον καθένα από τα παιδιά τους ένα γαλλικό και ένα ελληνικό όνομα.

Η Λούση εργάζεται σήμερα ως καθηγήτρια σε Γυμνάσιο στις Βρυξέλλες. Η οικογένεια Σεμπέρ-Πικάρ περνά όλα τα καλοκαίρια και διακοπές εδώ και 30 χρόνια στην Ελλάδα. Όλοι αγαπούν τους αρχαιολογικούς χώρους, τα βουνά και τη θάλασσα της Κρήτης και της Θάσου, τα χωριά, τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Ξέρουν κρητικούς χορούς και λύρα και φυσικά αγαπούν και προβάλλουν την περίφημη κρητική κουζίνα και το σπειακό ελαιόλαδο.

FRANCK SÉBERT / Φρανκ Σεμπέρ

Ο Φρανκ (Franck Sébert) γεννήθηκε το 1967 και μεγάλωσε στη Λαν (Laon), μια αγροτική περιοχή της Βόρειας Γαλλίας. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Παρίσι και απέκτησε Master του Κολλεγίου της Ευρώπης (Μπρίζ ή Bruges του Βελγίου). Το 1985 συμμετείχε στο πρώτο ελληνο-γαλλικό πρόγραμμα ανταλλαγής νέων που διοργάνωσαν οι Δήμοι της Σπτείας και της Λαν, μέσω του Συλλόγου «Ελληνο-Γαλλική Αντιπαράθεση» (ΕΛΓΑ). Ο Φρανκ ανακαλύπτει τότε και ερωτεύεται την Κρήτη, τη γλώσσα της, τον πολιτισμό της και τον τρόπο ζωής των κατοίκων της, ειδικά στα χωριά όπου του αρέσει να συμμετέχει σε αγροτικές εργασίες π.χ. τρύγο και ράβδισμα. Σε αυτό το ταξίδι το 1985 γνωρίζει επίσης τον τότε Δήμαρχο Σπτείας Νίκο Πετράκη και την οικογένειά του.

Για μερικά χρόνια ως συνεργάτης του ΕΛΓΑ, ο Φρανκ διοργανώνει σεμινάρια για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και Προγράμματα Ανταλλαγής νέων σε πόλεις της Ελλάδος και της Γαλλίας (Σπτεία, Θήβα, Λαν, Σουασόν, κλπ). Μέσω των σεμιναρίων γίνεται ανταλλαγή εμπειριών, ιδεών και εκσυγχρονιστικών δράσεων, που συνέβαλαν στη μεταρρύθμιση της Αυτοδιοίκησης και την προώθηση της αποκέντρωσης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και τη Γαλλία, ενώ τα προγράμματα ανταλλαγής νέων ήταν πρόδρομοι των γνωστών προγραμμάτων «ERASMUS».

Το 1989 ο Φρανκ εργάζεται στην Αθήνα, στη Γαλλική Πρεσβεία και στο Πάντειο

Πανεπιστήμιο. Κατά την περίοδο αυτή γνωρίζει πολλούς Έλληνες και Γάλλους διανοούμενους, ανάμεσα στους οποίους και τον διευθυντή της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής, Ολιβιέ Πικάρ. Το 1992 ο Φρανκ αναλαμβάνει τη διεύθυνση μιας γαλλικής εταιρίας αστικών υποδομών που κατασκευάζει έργα σε πολλές ελληνικές πόλεις. Τότε γνωρίζει επίσης στην Αθήνα την κόρη του Ολιβιέ Πικάρ, τη Λούση, με την οποία νυμφεύεται. Αφού πέτυχε σε διαγωνισμό (με τα Ελληνικά ως ξένη γλώσσα) το 1994 γίνεται στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και όλη η οικογένεια μετακομίζει στις Βρυξέλλες, όπου ζει μέχρι σήμερα. Στην Ε.Ε ο Φρανκ εξειδικεύεται στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου για τη χρήση των κονδυλίων από την Πολιτική Συνοχής, στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.

Σήμερα είναι Διευθυντής και η υπηρεσία του είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο του ενός τρίτου του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού. Τιμήθηκε με το γαλλικό μετάλλιο του Τάγματος της Αρετής.

Ο Φρανκ είναι υπερήφανος που μαζί με την Λούση μεταβίβασε την αγάπη του για την ελληνική γλώσσα, τους ελληνικούς χορούς και την Κρητική μουσική στους γιους τους.

- Έκδοση Ψηφίσματος για την Εθνική Ενότητα και Συνεννόηση
Ειδικός Εισηγητής Κωνσταντίνος Κανάρης
Στέλεχος του Φοιτητικού Κινήματος 114
Πρώην αντιπρόεδρος Σ.Σ.Ε.Μ.Π.

Η Εθνική Ενότητα και Συνεννόηση

Είναι γνωστό ότι η Ελληνική Ιστορία, η Ιστορία μας, από τα αρχαία χρόνια μέχρι πρόσφατα είναι γεμάτη από εθνικούς διχασμούς και εμφυλίους πολέμους, που οδήγησαν σε μεγάλες ήττες και καταστροφές, ενώ αντίθετα οι μεγάλες εθνικές Επιτυχίες και πρόοδοι είναι αποτέλεσμα περιόδων και προσπαθειών Εθνικής Ενότητας και Συνεργασίας. Ακόμη και η Ελληνική Επανάσταση της οποίας τα 200 χρόνια γιορτάζουμε σκιάζεται από δύο μεγάλους και σκληρούς εμφυλίους πολέμους, που είχαν φέρει βαριές καταστροφές και είχαν οδηγήσει την Επανάσταση σε βαριά και σχεδόν οριστική ήττα. Ας μην ξεχνούμε τους στίχους του εθνικού μας ποιητή Διονυσίου Σολωμού, για την «δικόνοια, που κρατάει ένα σκήπτρο η δολερή...», ενώ είναι ακόμη νωπές οι μνήμες και τα δεινά που προκάλεσαν οι δύο Εμφύλιοι Πόλεμοι, που ακολούθησαν την απελευθέρωση της πατρίδας μας από την Ιταλογερμανική Κατοχή.

Η ανάγκη της Εθνικής Ενότητας και της Συνεννόησης των Πολιτικών δυνάμεων της χώρας φάνηκε έντονα και κατά την πρόσφατη οικονομική κρίση και σε ένα βαθμό επιτεύχθηκε με τον σχηματισμό Κυβερνήσεων Συνεργασίας. Πολλές ήταν τότε οι φωνές που ζητούσαν Εθνική Συνεννόηση και Συνεργασία και πιο ισχυρή φαίνεται να ήταν η φωνή του Συνεδρίου για την Εθνική Συνεννόηση, που έγινε εδώ στην Κρήτη στις 28 Απριλίου 2018 από την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης με τη συμμετοχή και στήριξη Τοπικών Αρχών και φορέων και ενεργών πολιτών.

Όπως αναφέρουν οι ιστορικοί και όπως δείχνουν τα γεγονότα, η αποτυχία της εκπόρθησης του φρουρίου του Ρεθύμνου οφείλεται σε εσωτερική υπονόμευση για λόγους προσωπικών φιλοδοξιών και σκοπιμοτήτων με συνέπεια τον θάνατο πολλών αγών αγωνιστών και τη βαριά ηθική βλάβη του Αγώνα και τον σοβαρό κλονισμό της Επανάστασης στην Κρήτη.

Τα παραπάνω αλλά και ολόκληρη η ιστορία μας δείχνουν ότι η ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ και ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ είναι Βασική και Απαραίτητη Συνθήκη για την ζωή και την πρόοδο της χώρας μας και του Ελληνισμού και είναι χρέος μας να την απαιτούμε και να τη στηρίζουμε με κάθε τρόπο.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι πολίτες που λάβαμε μέρος στην εκδήλωση
για τον Παπά Μανώλη Καλομενόπουλο,
την Επανάσταση και τους Αγωνιστές του 1821,
που έγινε στο Νεφς Αμάρι Ρεθύμνου στις 30 Απριλίου 2022

Ψηφίζουμε:

Εκφράζουμε την τιμή και την ευγνωμοσύνη μας
στους πρωτεργάτες, τους αγωνιστές, τους θυσιασθέντες
και τους αρωγούς της Επανάστασης του 1821
και σε όλους τους αγωνιστές της Ελευθερίας των Ελλήνων.

Έχοντας υπ' όψιν

την εμπειρία της Επανάστασης του 1821
και όλης της ιστορίας του Ελληνισμού,

που χαρακτηρίζεται από μεγάλες επιτυχίες σε περιόδους ενότητας
και μεγάλες καταστροφές σε περιόδους διχασμού,
καθώς και τις απειλές, τις εντάσεις και τους κινδύνους
για την Ειρήνη και την Ασφάλεια στην περιοχή μας
και το ευρύτερο διεθνές περιβάλλον
θεωρούμε αναγκαία

την ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων
για την ανάδειξη της σημασίας της Εθνικής Ενότητας
και για τη θεσμική αναβάθμιση, επέκταση και ισχυροποίηση
της Εθνικής Συνεννόησης στις κρίσιμες περιστάσεις
και τα μεγάλα ζητήματα της χώρας και του Ελληνισμού

και θεωρούμε χρέος μας

να συμβάλουμε στην προώθηση των σκοπών αυτών
με όλες μας τις δυνάμεις.

15.30 Δεξίωση

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Η Επανάσταση στην Κρήτη

“Το φαινόμενο της Επανάστασης της Κρήτης είναι μοναδικό εις την ιστορία του Ελληνικού Αγώνος. Ήτο μία έγερσης εγκαθείρκτου και αλυσοδέτου τιάνος με μόνην δύναμιν την ελληνικήν του συνείδησιν, την ζωτικότητά του, την φιλοτιμίαν του και την οργήν του. Και αυτή η δύναμις ήτο αρκετή όχι μόνον δια ν αρχίση η Επανάστασις αφ’ εαυτής αλλά και να συνεχισθή ακατάβλητος, λάμπουσα εις την όλην ελληνικήν εποποιίαν με το φως του αυθορμήτου της, σχεδόν αγρία εκ των ανεκδιήγητων μαρτυρίων εναντίον των οποίων υψώθη, καταδυομένη και αναδυομένη διαρκώς εντός κυμάτων αίματος, αντλούσα ολοένα δυνάμεις, από τον σκληρότατον αγώνα της.”

Διονύσιος Κόκκινος

Το πνεύμα του Εικοσιένα (Απόσπασμα από κείμενο του Ερατοσθένη Καψωμένου)

Μέσα από μια τέτοια μακρά διεργασία, που ανιχνεύεται στις εκφράσεις του λαϊκού πολιτισμού του 17ου και 18ου αιώνα, διαμορφώνεται η νεοελληνική αντίληψη του ανθρώπου, που προκύπτει από μια επανεισάρχηση των αξιών, που επιβάλλεται από τις σκληρές εμπειρίες της δουλείας και παγιώνεται σε ένα κώδικα αρράγιστης συνέπειας: *Ζωή = Λευτεριά – Σκλαβιά = Θάνατος*, που σημαίνει ότι ζωή σε σκλαβιά είναι ένας ζωντανός θάνατος, δεν αξίζει να τη ζει κανείς· ο μόνος δυνατός τρόπος ύπαρξης είναι η *ζωή εν ελευθερία*. Η αντίληψη αυτή δεν είναι φιλοσοφική θεωρία μιας μεγαλοφρούς ατομικής διάνοιας (όπως για παράδειγμα οι θεωρίες του Γαλλικού Διαφωτισμού), αλλά συλλογικό βίωμα ενός ολόκληρου λαού. Πρόκειται για μια κορυφαία πολιτισμική κατάκτηση, που ορίζει το πέρασμα από τη μεταβυζαντινή στην νεοελληνική πολιτισμική φάση. Αυτή η αντίληψη συγκροτεί την αυτοσυνειδησία του υπόδουλου ελληνισμού κατά την προεπαναστατική περίοδο και τον καθιστά ιστορική δρώσα δύναμη. Είναι η περίφημη *νεοελληνική αντίληψη του προσώπου*, που συμπυκνωμένη στο σύνθημα «*Λευτεριά ή Θάνατος*», οδήγησε τους φτωχούς ραγιάδες σε ολοκληρωτική αναμέτρηση με τον κατακτητή κάτω από τα μπαϊράκια της Επανάστασης του Εικοσιένα [Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος, *Δημοτικό τραγούδι. Μια διαφορετική προσέγγιση*, Εκδ. Πατάκη, 1996: 204-206].

Και είναι αυτή που εμπνέει, συντηρεί και τροφοδοτεί τον αγώνα των Κρητικών επί ένα σχεδόν αιώνα μετά την Επανάσταση του 1821, με διαδοχικές εξεγέρσεις και θυσίες γενεών (1833, 1841, 1858, 1866-69, 1878-79 1887, 1896-97, 1905), ώσπου να πετύχουν την πολυπόθητη Ένωση με τη μάνα Ελλάδα (1913). Με τα λόγια του Παντελή Πρεβελάκη: «*Η γυναίκα τού ανάστανε παιδιά, χρονιά και βυζασταρούδι, και να περσεύουν τ' αρσενικά... να τα χαλαλίσουν της Κρήτης στο πρώτο ντουφέκι*».

Οι Καλομενόπουλοι

Η ιστορία της οικογένειας των Καλομενόπουλων, όπως παρατηρούν οι μελετητές, είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Δεν υπάρχει ωστόσο ένα ολοκληρωμένο βιβλίο γι αυτούς. Υπάρχει όμως πλούσια βιβλιογραφία.

Στο πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνουμε το λήμμα «Καλομενόπουλοι» από το «Βασικό Βιογραφικό Λεξικό Αγωνιστών της Κρήτης» του Γιάννη Χρηστάκη, στο οποίο αναφέρονται ο Γεώργιος, Εμμανουήλ, Κοκόλης και Νικόστρατος Καλομενόπουλοι.

Στην ιστοσελίδα της εκδήλωσής μας <http://www.Kalomenopoulos.net> περιλαμβάνονται σύντομα βιογραφικά νεότερων αγωνιστών, απόγονων του παπά Μανώλη Καλομενόπουλου: Παύλου Καλομενόπουλου, Γεωργίου Τερζάκη και Επαμεινώνδα Σαριδάκη, ενώ είναι βέβαιο ότι υπάρχουν και πολλοί άλλοι, όπως ο αναφερόμενος στο βιβλίο του ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ «Η ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΑ, ΗΤΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΟΥ 1866»(Εισαγωγή-Επιμέλεια Κωνσταντίνος Φουρναράκης, ΧΑΝΙΑ 2013) Εκεί αναφέρεται: η οικογένεια των Καλομενόπουλων, η αρχαιότερα οικογένεια των Καλομενάδων. Στην Επανάσταση του 1770 ένας Καλομενόπουλος έλαβε ενεργόν μέρος και συλληφθείς υπό των Τούρκων ήχθη εις Ρέθυμνον, όπου και απαχονίσθη.....

Αλλά και στους χώρους της Εκκλησίας, του Δημόσιου Βίου, των Γραμμάτων και των Τεχνών κ.α. υπάρχουν πολλοί με μεγάλη προσφορά και αναγνώριση. Στο πρόγραμμα της εκδήλωσής μας περιλαμβάνονται μικρά αποσπάσματα από το έργο των διακεκριμένων ποιητών Γιώργου Καλομενόπουλου και Κωστή Φραγκούλη - Ανταίου, ενώ το Μουσικό Αφιέρωμα ετοίμασαν και παρουσιάζουν με τους συνεργάτες τους οι απόγονοι του παπά Μανώλη Καλομενόπουλου Ζάχος Τερζάκης και Στέλιος Πετράκης, μουσικοί με διεθνή παρουσία και καταξίωση.

Οι Καλομενόπουλοι είναι παλιά ιστορική οικογένεια από το Αμάρι Ρεθύμνης, μέλη της οποίας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στους αγώνες της Κρήτης και στα πολιτικά και στρατιωτικά πράγματα της άλλης Ελλάδας. Σημαντικότερα μέλη της είναι τα παρακάτω:

1. Γεώργιος: Γεννήθηκε στο Αμάρι Ρεθύμνης γύρω στα 1770. Όταν ανδρώθηκε, εγκαταστάθηκε στο Ρέθυμνο, όπου με το ήθος του, την ανδρεία του και τον πλούτο του επιβλήθηκε στην κοινωνία της πόλης, ακόμη και σ' αυτούς τους ατίθασους γενίτσαρους, ώστε μόνο αυτός από το χριστιανικό στοιχείο να μπορεί να εισέρχεται έφιππος σ' αυτή.

Το 1820 μυήθηκε από τον Υδραίο πλοίαρχο Τομπάζη στα μυστικά της Φιλικής Εταιρείας και εργάστηκε με όλες του τις δυνάμεις για τη διάδοση και την επιτυχία των στόχων της. Ένα όμως απρόοπτο επεισόδιο τον ανάγκασε να διακόψει το έργο του και να καταφύγει στα βουνά. Δύο παιδιά ενός συγγενή του είχαν αρπαχθεί από τους Τούρκους και είχαν κλεισθεί σ' ένα σπίτι με στόχο να τα εξισλαμίσουν με το ζόρι. Ο Γεώργιος Καλομενόπουλος μπήκε κρυφά στο σπίτι αυτό και τα απελευθέρωσε. Έγινε όμως αντιληπτός από τους Τούρκους και καταδιώχθηκε απ' αυτούς. Έξω δε από την πόλη, στα Περιβόλια, κατόρθωσαν να τον συλλάβουν και να τον φυλακίσουν. Ωστόσο γρήγορα κατάφερε να δραπετεύσει, αλλά πηδώντας από τα τείχη της πόλης τραυματίστηκε σοβαρά και έμεινε σχεδόν ανάπηρος. Τελικά όμως κατάφερε με πολλές δυσκολίες να φτάσει στα Σφακιά και να σωθεί. Ήταν ο καιρός που γίνονταν οι πρώτες ζυμώσεις για την προετοιμασία του μεγάλου ξεσηκωμού, στις οποίες έλαβε ενεργό μέρος.

Αργότερα επέστρεψε στο Αμάρι και διέθεσε όλη την περιουσία του για τις ανάγκες του Αγώνα. Εργάστηκε δε γενικά με ζήλο και αυταπάρνηση για την οργάνωση και τη διεξαγωγή της Επανάστασης. Το 1828 εκλέχθηκε μέλος του «Κρητικού Συμβουλίου», που διεύθυνε τα πράγματα του νησιού μέχρι το τέλος του Αγώνα, το 1830, οπότε αποσύρθηκε στο Αμάρι, όπου και πέθανε το 1856, σε προχωρημένη ηλικία.

2. **Εμμανουήλ:** Εξάδελφος του προηγούμενου, γεννήθηκε στο Αμάρι το 1785. Νέος μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου σπούδασε στη σχολή του Πατριαρχείου και μετά το πέρας των σπουδών του επανέκαμψε στην Κρήτη και χειροτονήθηκε ιερέας, γύρω στο 1817.

Μυήθηκε νωρίς στη Φιλική Εταιρεία και εργάστηκε αόκνως για την προετοιμασία της Επανάστασης του 1821. Επικεφαλής δε των συγχωριανών του έλαβε μέρος στις πρώτες, γύρω από το Ρέθυμνο, μάχες. Σκοτώθηκε στις 14 Απριλίου 1822 στη μάχη για την εκπόρθηση του φρουρίου Φορτέτσα της πόλης.

3. **Κοκόλης:** Ανιψιός του προηγούμενου, γεννήθηκε στο Αμάρι το 1836. Έλαβε μέρος και πολέμησε γενναία στην επανάσταση του 1866-69 και του 1878. Πέθανε στο Αμάρι το 1899.

4. **Νικόστρατος:** Γεννήθηκε το 1865. Σπούδασε στη Σχολή Ευελπίδων, απ' όπου αποφοίτησε ανθυπολοχαγός Πεζικού. Τον επόμενο χρόνο κατέβηκε στην Κρήτη και μελέτησε την τοπογραφία του νησιού. Θεωρήθηκε όμως ύποπτος και συνελήφθη από τους Τούρκους. Φυλακίσθηκε στην αρχή και μετά απελάθηκε.

Στην Ελλάδα συνέχισε τις τοπογραφικές του μελέτες συνεργαζόμενος με τον Αυστριακό συνταγματάρχη Χαρτλ, καθώς και τις επιτελικές του μελέτες των συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης και Μακεδονίας. Στην Επανάσταση του 1897-98 συμμετείχε με το εκστρατευτικό σώμα του Τιμολέοντα Βάσσου.

Το 1905 έλαβε μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα ως αρχηγός Σώματος, συνελήφθη αιχμάλωτος και φυλακίσθηκε. Κατόρθωσε όμως να δραπετεύσει το 1908 και να επιστρέψει στην Ελλάδα. Το 1912 συμμετείχε στον Πρώτο Βαλκανικό Πόλεμο και τραυματίστηκε στη μάχη του Σαραντάπορου. Αργότερα διορίστηκε στρατιωτικός διοικητής Κρήτης και στη συνέχεια Λέσβου.

Το 1919 προήχθη σε υποστράτηγο και τοποθετήθηκε διοικητής της 8ης Μεραρχίας και έπειτα φρούραρχος Σμύρνης και στρατιωτικός διοικητής Αθηνών. Αποστρατεύθηκε το 1921. Δημοσίευσε πλήθος τοπογραφικών, στρατιωτικών και ιστορικών μελετών.

Από το βιβλίο «ΛΕΞΙΚΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ» του Γιάννη Χρηστάκη

Οργανωτική Επιτροπή

Μανώλης Καλομενόπουλος
Νίκος Πετράκης
Ζάχος Τερζάκης

Γραμματειακή Υποστήριξη

Ναυσικά Περράκη
Χαρά Λεθιωτάκη

Γλωσσική Επιμέλεια

Γιώργος Δρακωνάκης

Οργανωτική Υποστήριξη

Νίκος Καλομενόπουλος
Κοσμάς Καλομενόπουλος
Μανώλης Κυδωνάκης
Νίκος Τσαρδινάκης
Κωστής Τσαρδινάκης
Στέλιος Τριντάκης
Μπάμπης Πετράκης

ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ:

Δασκαλογιάννη, Ρήγα,
Υψηλάντες, Φιλικοί,
Παλαιών Πατρών Γερμανέ, Παπαφλέσσα,
Κολοκοτρώνη, Καραϊσκάκη,
Κανάρη, Μιαούλη,
Κουντουριώτες, Υδραίοι, Ψαριανοί,
Μπουμπουλίνα, Μαντώ Μαυρογένους,
Μαυροκορδάτε, Καποδίστρια,
Χαΐνηδες, Αρματολοί και Κλέφτες,
Οπλαρχηγοί και Αγωνιστές
της Κρήτης και της Μάνης,
του Μεσολογγίου και του Σουλίου,
Αγωνιστές, Υποστηρικτές και Αρωγοί
του Ελληνισμού και του Κόσμου,
Φιλέλληνες,
ΡΑΓΙΑΔΕΣ, ΠΟΥ ΕΞΕΓΕΡΘΗΚΑΤΕ
ΣΑΣ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΜΕ.

